

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี
BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTE PUBLIC PARTICIPATION
IN PREVENTING DIGITAL CRIME IN UTHAI-THANI PROVINCE

รัตนา ชินบุตรานนท์*, สุรพล สุยะพรหม, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ

Ratana Chinbutranont*, Surapon Suyaprom, Kiattisak Suklueang

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*Corresponding Author E-mail: chraterna@gmail.com

Received March 24, 2026; Revised May 15, 2026; Accepted May 26, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ และ 3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ทำการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ประชาชนในอำเภอเมืองอุทัยธานี มีขนาดของตัวอย่าง เท่ากับ 399 คน ตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 399 คน สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อยืนยันองค์ความรู้ใหม่ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ การให้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ การสร้างความร่วมมือ การเข้ามาจับตาดู และการเสริมอำนาจประชาชน ตามลำดับ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า การปฏิบัติงานภาครัฐส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ ประกอบด้วย การสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน การจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน 2. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ 3. การไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม 4. เคารพสิทธิมนุษยชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ และ 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี คือ นำหลักอปริหานิยธรรม 7 เข้ามาบูรณาการประยุกต์เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วม นอกจากนั้นยังนำการปฏิบัติงานภาครัฐมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนอีกด้านหนึ่ง

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม, การมีส่วนร่วม, การป้องกันอาชญากรรมออนไลน์

Abstract

This research article aimed to: 1. study public participation in online crime prevention; 2. examine the factors affecting public participation in online crime prevention; and 3. propose the application of Buddhist principles to promote public participation in online crime prevention among communities in Uthai Thani Province. This study employed both quantitative and qualitative research methods. The population consisted of residents of Mueang Uthai Thani District, with a sample of 399 respondents determined using Taro Yamane's formula. The research instruments included a questionnaire with a reliability coefficient of 0.988 and a structured interview form. Quantitative data were collected from 399 respondents, while in-depth interviews were conducted with 18 key informants. A focus group discussion with 10 participants was also conducted to validate the newly synthesized knowledge. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics.

The findings revealed that 1. The overall level of public participation in online crime prevention was moderate. The aspects, ranked from highest to lowest, were information provision, consultation, collaboration, involvement, and citizen empowerment, respectively. 2. Regarding the factors affecting public participation in online crime prevention among communities in Uthai Thani Province, government operations significantly affected public participation, including communication and connection with citizens, building good relationships with citizens, and information management for citizens, at the 0.01 level. The seven Aparihaniyadhamma principles also affected public participation in four aspects: caring for visitors, respecting and listening to the opinions of elders, refraining from establishing rules that conflict with existing regulations, and respecting human rights, with statistical significance at the 0.01 and 0.05 levels, respectively. and 3. The application of Buddhist principles to promote public participation in online crime prevention among communities in Uthai Thani Province involved integrating the seven Aparihaniyadhamma principles as a framework for enhancing public participation, together with government operations as a foundation for strengthening community participation in online crime prevention.

Keywords: Buddhaddhamma, Participation, Preventing Digital Crime

บทนำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจน ความมั่นคงของราชอาณาจักร อีกทั้งยังได้รับมอบหมายตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ให้เป็นหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบเป้าหมายแผนย่อยด้านการรักษาความสงบภายในประเทศ ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพิ่มขึ้น การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการประสานและบูรณาการทั้งภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2568)

ในบริบทของอาชญากรรมทางเทคโนโลยี คณะทำงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันภัยอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปี 2566 รายงานสถิติรับแจ้งความออนไลน์ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2565 ถึง 18 มีนาคม 2566 พบว่า คดีที่มีจำนวนสูงสุดคือการหลอกลวงซื้อขายสินค้า จำนวน 74,752 คดี มูลค่าความเสียหาย 997,514,481 บาท รองลงมา ได้แก่ การหลอกให้โอนเงินเพื่อหารายได้จากการทำกิจกรรม การหลอกให้กู้เงินแต่ไม่ได้เงิน และการหลอกลวงทางโทรศัพท์เป็นขบวนการหรือ Call Center อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากมูลค่าความเสียหาย พบว่า คดีหลอกให้ลงทุนมีความเสียหายสูงที่สุด จำนวน 7,741,701,984 บาท แม้มีจำนวนคดี 16,645 คดี สะท้อนว่า อาชญากรรมออนไลน์ด้านการลงทุนเป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประชาชนอย่างรุนแรง (ธีระ กุลสวัสดิ์, 2567)

แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลของศูนย์ต่อต้านการฉ้อโกงออนไลน์ หรือ ACSC ที่เผยแพร่โดยกองสารนิเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2569 ซึ่งรายงานผลการวิเคราะห์คดีอาชญากรรมออนไลน์ในช่วงวันที่ 1 มกราคม ถึง 30 เมษายน 2569 รวม 120 วัน พบว่า มีคดีรับแจ้งทั้งหมด 121,921 คดี มูลค่าความเสียหายรวม 7.48 พันล้านบาท โดยคดีหลอกลวงด้านสินค้าและบริการมีจำนวนสูงสุด 85,215 คดี คิดเป็นร้อยละ 69.9 ของคดีทั้งหมด ขณะที่กลุ่มหลอกลวงเชิงผลประโยชน์และการลงทุนสร้างมูลค่าความเสียหายสูงสุด 5,997.7 ล้านบาท หรือร้อยละ 80.2 ของมูลค่าความเสียหายทั้งหมด ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนข้อสังเกตร่วมกันว่า คดีหลอกลวงเกี่ยวกับสินค้าและบริการเป็นกลุ่มที่พบมากในเชิงจำนวนคดี ส่วนคดีหลอกลวงลงทุนและการหลอกลวงเชิงผลประโยชน์เป็นกลุ่มที่สร้างความเสียหายสูงในเชิงมูลค่า โดยมีรูปแบบสำคัญ เช่น การหลอกให้ทำงานเสริม การลงทุนปลอม หุ้น Forex คริปโต การแอบอ้างเป็นเจ้าของหน้ารัฐ และการหลอกให้รักแล้วชักชวนลงทุน จึงชี้ให้เห็นว่าอาชญากรรมออนไลน์ยังมีทั้งรูปแบบที่เกิดใกล้ตัวในชีวิตประจำวันและรูปแบบที่ซับซ้อนซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจสูง จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการป้องกัน การบังคับใช้กฎหมาย และการสร้างภูมิคุ้มกันทางดิจิทัลแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง (กองสารนิเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2569)

สำหรับจังหวัดอุทัยธานี แม้สถานการณ์อาชญากรรมโดยรวมจะอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับหน่วยภาคใหญ่ แต่ปัญหาอาชญากรรมยังคงเป็นประเด็นที่จังหวัดให้ความสำคัญมาโดยตลอด โดยการวิเคราะห์ความมั่นคงได้พิจารณาสถิติตามฐานความผิดในคดีอาญา แบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฐานความผิดพิเศษ และคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการรับแจ้งคดีอาญา 3 กลุ่ม ได้แก่ คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และฐานความผิดพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 พบว่า คดีอาญาส่วนใหญ่ของจังหวัดอุทัยธานีเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (จังหวัดอุทัยธานี, 2566) เมื่อพฤติกรรมการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนไปสู่ช่องทางดิจิทัลมากขึ้น การป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ในระดับชุมชนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรให้ความสนใจ โดยเฉพาะการสร้างความรู้เท่าทัน การเฝ้าระวัง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันภัยออนไลน์

จากปัญหาและทิศทางการดำเนินงานดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี โดยเห็นว่า การป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ให้เกิดผลอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บนพื้นฐานของความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้ ได้นำหลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ ตามที่ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2557) อธิบายไว้ประกอบด้วย 1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ หมั่นปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิก พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ 3. ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ไม่ล้มล้าง

สิ่งที่บัญญัติไว้ ไม่ตั้งกฎใหม่ที่ไม่เคยมี 4. เคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่ ให้ความเคารพนับถือในผู้มีอาวุโส และมีประสบการณ์ 5. ไม่ข่มเหงกุลสตรี ให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ไม่ให้ถูกข่มเหงรังแก 6. สักการบูชา ปูชนียสถาน เคารพบูชาเจดีย์ปูชนียสถานและอนุสาวรีย์ประจำชาติ ไม่ปล่อยให้เสื่อมทราม และ 7. บำรุง อารักขาพระอรหันต์ จัดการอารักขา คุ้มครอง และบำรุงพระสงฆ์ผู้ทรงศีลที่ดำรงตนเป็นหลักใจของประชาชน มาเป็นกรอบในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะนำไปสู่องค์ความรู้และแนวทางการป้องกัน อาชญากรรมออนไลน์ในระดับชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดอุทัยธานีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนามีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในอำเภอเมืองอุทัยธานี จำนวน 49,746 คน อำเภอหนองขาหย่าง จำนวน 15,932 คน และอำเภอหนองฉาง จำนวน 43,153 คน จำนวนรวม 108,831 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี, 2566)

2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 399 ตัวอย่าง

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ข้าราชการตำรวจ จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 3 ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มนักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 3 คน และกลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูปหรือคน และผู้วิจัยได้เชิญกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อยืนยันองค์ความรู้ใหม่ จำนวน 10 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภาครัฐ 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม 7 และ 4. แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ ผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชาชนในอำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอหนองขาหย่าง และอำเภอหนองฉาง จำนวน 399 ตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยพิจารณาแบ่งประชาชนออกตามอำเภอในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่ที่สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร	3.17	0.85	ปานกลาง
2. ด้านการปรึกษาหารือ	3.11	0.92	ปานกลาง
3. ด้านการเข้ามามีบทบาท	3.09	0.94	ปานกลาง
4. ด้านการสร้างความร่วมมือ	3.11	0.93	ปานกลาง
5. ด้านการเสริมอำนาจประชาชน	3.01	1.03	ปานกลาง
ภาพรวม	3.12	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.85) รองลงมาคือ ด้านการปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.92) ด้านการสร้างความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.93) ด้านการเข้ามามีบทบาท ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.94) และด้านการเสริมอำนาจประชาชน ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 1.03) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การปฏิบัติงานภาครัฐ ประกอบด้วย 1. ด้านการสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน 2. ด้านการจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน และ 3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การปฏิบัติงานภาครัฐส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี

การปฏิบัติงานภาครัฐ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.519	.144		3.612**	.000
ด้านการสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน (X1_1)	.486	.065	.436	7.516**	.000
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน (X1_3)	.291	.059	.285	4.909**	.000
ด้านการจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน (X1_2)	.233	.060	.269	3.371**	.001

Multiple R = .680b R2 = .463 Adjusted R2 = .460 Std. Error = .033 F = 299.976 Sig = .000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานภาครัฐส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เรียงลำดับตามสมการดังนี้ คือ ด้านการสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน และด้านการจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน ผลการวิเคราะห์หามีสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .460 แสดงว่า การปฏิบัติงานภาครัฐสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ได้ร้อยละ 46.0 ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการได้ ดังนี้

$$\hat{y} = 519 + .486(X1_1) + .291(X1_3) + .233(X1_2)$$

$$Z_Y = .436Z_{(X1_1)} + .285Z_{(X1_3)} + .269Z_{(X1_2)}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ ประกอบด้วย 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม 3. การไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม 4. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ 5. เคารพสิทธิมนุษยชน 6. การให้ความเคารพสถานที่ และ 7. ให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี

หลักอปริหานิยธรรม 7	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.247	.115		2.137*	.033
ให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน (X2_7)	.251	.072	.240	3.497**	.001
การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ (X2_4)	.230	.073	.205	3.170**	.002
การไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม (X2_3)	.163	.061	.150	2.661**	.008
เคารพสิทธิมนุษยชน (X2_5)	.159	.078	.150	2.039*	.042

Multiple R = .800e R2 = .639 Adjusted R2 = .635 Std. Error = .526 F = 169.820 Sig = .000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักอปริหานิยธรรม 7 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการ ดังนี้ ให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ การไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม เคารพสิทธิมนุษยชน มีเพียงหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ พร้อมเพิงกันประชุม และการให้ความเคารพสถานที่ เท่านั้นที่ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี อาจอธิบายได้ว่า การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ พร้อมเพิงกันประชุม และการให้ความเคารพสถานที่ เป็นปัจจัยที่เน้นด้านวัฒนธรรมองค์กรและความสามัคคีของชุมชนเป็นหลัก แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะทางดิจิทัล หรือความสามารถในการรับมือกับอาชญากรรมออนไลน์ของประชาชน จึงไม่ส่งผลชัดเจนต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ และผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .635 แสดงว่า หลักอปริหานิยธรรม 7 สามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ได้ร้อยละ 63.5 ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .247 + .251(X_{2_7}) + .230(X_{2_4}) + .163(X_{2_3}) + .159(X_{2_5})$$

$$Z_Y = .240Z_{(X_{2_7})} + .205Z_{(X_{2_4})} + .150Z_{(X_{2_3})} + .150Z_{(X_{2_5})}$$

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ประชาชนแจ้งเบาะแส ฝ่ายรัฐสร้างแอปพลิเคชัน เผยแพร่ข้อมูลหลายช่องทาง จัดกิจกรรมให้ความรู้ที่เข้าใจง่ายและเป็นมิตรกับประชาชน 2. ด้านการปรึกษาหารือ การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ ปรับปรุงการทำงาน สร้างเครือข่ายชุมชน จัดเวทีแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นกับผู้ให้บริการเทคโนโลยี 3. ด้านการเข้ามามีบทบาท การร่วมมือกันเรียนรู้ รักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคล แจ้งเบาะแส จัดตั้งอาสาสมัคร เผยแพร่ความรู้และสื่อปลอดภัยให้กับทุกคน 4. ด้านการสร้างความร่วมมือ นำทุกวัยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับภัยออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยโดย จัดอบรมและเวิร์กช็อป และ 5. ด้านการเสริมอำนาจประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมออนไลน์ ประสานงาน เสริมสร้างทักษะทางเทคโนโลยี สื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ และได้บูรณาการหลักอปริหานิยธรรม 7 ได้แก่ 1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ 2. พร้อมเพิงกันประชุม แลกเปลี่ยนข้อมูลและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการวางแผนป้องกันเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ 3. การไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม การยึดกฎหมายและระเบียบเดิมเป็นหลัก เพื่อสร้างความเชื่อถือและความร่วมมือกับประชาชน 4. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้เป็นใหญ่ รับฟังความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ด้านอาชญากรรมออนไลน์เพื่อการทำงานอย่างเป็นทีม 5. เคารพสิทธิมนุษยชน การให้เกียรติและคุ้มครองคนในชุมชนอย่างดีทั้งสตรี เด็ก และคนชรา อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม 6. การให้ความเคารพสถานที่ การเคารพ ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ไม่ให้สูญหายไปกับสังคมออนไลน์เพื่อให้กลายเป็นเกราะป้องกัน และ 7. ให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน อำนวยความสะดวกแก่ทุกคน เพื่อสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจ และจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบ ส่วนการปฏิบัติงานภาครัฐ ได้แก่ 1. ด้านการสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน

การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมออนไลน์ให้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง และร่วมมือกับหน่วยงานและผู้นำชุมชน 2. ด้านการจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน การป้องกันข้อมูลของประชาชนให้มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอ และ 3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน การสื่อสารที่มีประสิทธิผลเพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ให้ความช่วยเหลืออย่างเอาใจใส่

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร โดยการให้ประชาชนแจ้งเบาะแสฝ่ายรัฐสร้างแอปพลิเคชัน เผยแพร่ข้อมูลหลายช่องทาง จัดกิจกรรมให้ความรู้ที่เข้าใจง่ายและเป็นมิตรกับประชาชน รองลงมาคือ 2. ด้านการปรึกษาหารือ โดยการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ ปรับปรุงการทำงาน สร้างเครือข่ายชุมชน จัดเวทีแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นกับผู้ให้บริการเทคโนโลยี 3. ด้านการสร้างความร่วมมือโดยนำทุกวัยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับภัยออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยโดย จัดอบรมและเวิร์กช็อป 4. ด้านการเข้ามาจับตาดู โดยนำทุกวัยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับภัยออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย โดยจัดอบรมและเวิร์กช็อป และ 5. ด้านการเสริมอำนาจประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมออนไลน์ ประสานงาน เสริมสร้างทักษะทางเทคโนโลยีสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระสุระ ญาณธโร (จันทิก) และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุรินทร์ มี 4 รูปแบบ ได้แก่ 1. รูปแบบการไว้วางใจกันตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุรินทร์ 2. รูปแบบความผูกพันตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุรินทร์ 3. รูปแบบเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุรินทร์ และ 4. รูปแบบการมีอิสระในการทำงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุรินทร์ แต่ละรูปแบบมี 3 ระดับ ได้แก่ 1. ระดับบุคคล 2. ระดับการปฏิบัติงาน และ 3. ระดับผู้บริหารองค์กร และมี 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. มีความรู้คู่คุณธรรม 2. ทันทต่อเหตุการณ์ 3. รับผิดชอบต่อส่วนรวม 4. มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี 5. การรวมพลัง ประองตอง สมานฉันท์ 6. นำหลักการและหลักธรรมขึ้นนำองค์กร 7. มีระเบียบวินัย ใช้ชีวิตสมดุล 8. ปฏิบัติหน้าที่ตามฉันทามติ 9. ใช้หลักธรรมาธิปไตย 10. มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม 11. ใช้ความสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และ 12. หลักการบริหารจัดการที่ดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี พบผลการศึกษาดังนี้ 1. การปฏิบัติงานภาครัฐ พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามผลการวิจัย ดังนี้ ด้านการสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนและด้านการจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .460 แสดงว่า การปฏิบัติงานภาครัฐ สามารถร่วมกันทำนุบำรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีได้ร้อยละ 46.0 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิเศษศรี เอกกิตตินันท์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาปรับใช้เพื่อการเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกรมทางหลวง

ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาปรับใช้สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของกรมทางหลวงการที่รูปแบบจะสามารถใช้งานได้ในระดับบริหารหรือการจัดการเท่านั้น ยังไม่สามารถนำไปใช้ได้กับระดับปฏิบัติการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ เนื่องมาจากระดับปฏิบัติการไม่มีอำนาจในการที่จะออกกฎระเบียบหรือนโยบายที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ แต่จะเป็นในลักษณะของส่วนตัวบุคคลมากกว่าที่จะเป็นการทำให้องค์กรสามารถใช้งานฐานข้อมูลขนาดใหญ่ได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบรูปแบบโดยอิงตามความเป็นจริงขององค์กรขนาดใหญ่คือกรมทางหลวง ที่จะมีฐานข้อมูลเป็นของตนเองอยู่แล้วเพียงแต่ไม่สามารถที่จะพัฒนาให้กลายเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ได้ รวมไปถึงไม่สามารถใช้งานและพัฒนาฐานข้อมูลนั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมลงไปถึงระบบการจัดการของ AI อันจะช่วยให้นักวิจัยนี้พัฒนาต่อยอดออกไปได้เห็นภาพอย่างชัดเจนและใช้งานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงอาจจะต้องมีการศึกษาเชิงเทคนิคเฉพาะที่มีความลึกลงไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อให้เข้าใจซึ่งธรรมชาติแท้จริงจึงจะสามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และ 2. หลักการบริหารนิยธรรม 7 พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการ ดังนี้ ด้านให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน ด้านการให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ ด้านการไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม ด้านเคารพสิทธิมนุษยชน มีเพียงหมั่นประชุมกันเนื่องนิยธรรม พร้อมเพียงกันประชุม และการให้ความเคารพสถานที่ เท่านั้นที่ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี แม้การประชุมร่วมกันจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน แต่หากเนื้อหาการประชุมไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องภัยออนไลน์ วิธีป้องกัน หรือการแจ้งเตือนภัยไซเบอร์ ประชาชนก็อาจไม่ได้รับแรงจูงใจหรือข้อมูลที่เพียงพอในการเข้ามามีส่วนร่วม ขณะเดียวกัน การให้ความเคารพสถานที่ เป็นค่านิยมด้านระเบียบและจารีตซึ่งไม่ได้มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตหรือการเฝ้าระวังภัยออนไลน์ ทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่มีอิทธิพลต่อการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .635 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าหลักการบริหารนิยธรรม 7 มีบทบาทร่วมในการอธิบายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันอาชญากรรมทางออนไลน์ในชุมชนจังหวัดอุทัยธานี ได้ร้อยละ 63.5 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพัชรศิริ เรืองมณีญาติ และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกโดยการประยุกต์ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ผลการศึกษาพบว่า 1. หลักการบริหารนิยธรรม 7 มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวใน 5 มิติ ได้แก่ การประชุมอย่างสม่ำเสมอ การไม่กำหนดกฎเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสม การดูแลผู้มาเยือน การประชุมอย่างพร้อมเพรียง และการเคารพรวมถึงรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และสามารถร่วมกันอธิบายการจัดการท่องเที่ยวได้ร้อยละ 52.5 และ 2. แนวทางการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวดังกล่าวอาศัยการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 ได้แก่ การประชุมอย่างต่อเนื่อง ความพร้อมเพรียงในการประชุม การไม่ออกข้อบังคับที่ไม่เหมาะสม การเคารพและรับฟังผู้รู้ การเคารพสิทธิมนุษยชน การให้ความสำคัญต่อสถานที่ และการเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการเสริมปัจจัยด้านการท่องเที่ยว เช่น แหล่งดึงดูด กิจกรรม การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก และที่พักเพื่อยกระดับศักยภาพจากท้องถิ่นสู่ระดับสากล

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี มีหลายองค์ประกอบ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์มีหลายด้าน เช่น 1. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ประชาชนแจ้งเบาะแส

ฝ่ายรัฐสร้างแอปพลิเคชัน เผยแพร่ข้อมูลหลายช่องทาง จัดกิจกรรมให้ความรู้ที่เข้าใจง่ายและเป็นมิตรกับประชาชน 2. ด้านการปรึกษาหารือ การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ ปรับปรุงการทำงาน สร้างเครือข่ายชุมชน จัดเวทีแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นกับผู้ให้บริการเทคโนโลยี 3. ด้านการเข้ามาจับบทบาท การร่วมมือกันเรียนรู้ รักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคล แจ้งเบาะแส จัดตั้งอาสาสมัคร เผยแพร่ความรู้และสื่อปลอดภัยให้กับทุกคน 4. ด้านการสร้างความร่วมมือ นำทุกวัยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับภัยออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยโดย จัดอบรมและเวิร์กช็อป และ 5. ด้านการเสริมอำนาจประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมออนไลน์ ประสานงาน เสริมสร้างทักษะทางเทคโนโลยี สื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ สอดรับกับหลักการบริหารนิยามธรรมที่ประกอบด้วย การร่วมตัดสินใจ การร่วมลงมือปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการร่วมประเมิณผล เป็นต้น หลักการบริหารนิยามธรรม 7 ได้แก่ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพื่อติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ พร้อมเพรียงกันประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและสร้างความเข้าใจร่วมกัน การไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม ยึดกฎหมายและระเบียบเดิมเป็นหลัก การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้เป็นใหญ่ รับฟังความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ด้านอาชญากรรมออนไลน์ เคารพสิทธิมนุษยชน โดยการให้เกิดเกียรติและคุ้มครองคนในชุมชนอย่างดีทั้งสตรี เด็ก และคนชราอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ให้ความเคารพสถานที่ การเคารพ ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน อำนวยความสะดวกแก่ทุกคน เพื่อสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจ นอกจากนี้ยังนำหลักการปฏิบัติงานภาครัฐ ได้แก่ ด้านการสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน ด้านการจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน มาบูรณาการร่วมกันกับหลักธรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทักษิณ ประชาโมญ และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ยึดหลักพุทธธรรมสามารถพัฒนาได้โดยการประยุกต์หลักการบริหารนิยามธรรม 7 เข้ากับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย การร่วมตัดสินใจ การร่วมลงมือปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการร่วมประเมิณผล แนวทางดังกล่าวช่วยเสริมสร้างทั้งทักษะและความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมให้แก่บุคลากรภาครัฐและประชาชน ทั้งนี้ การดำเนินงานยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประชุมอย่างสม่ำเสมอ การทำงานร่วมกันเป็นทีม การยึดถือวัฒนธรรมองค์กร การเคารพตามลำดับอาวุโส การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของสตรีและบุคคลทั่วไป ตลอดจนการสร้างความรู้ผูกพันต่อองค์กร รวมถึงการดูแลด้านสวัสดิการ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ได้สร้างผลกระทบต่อความมั่นคงและทรัพย์สินของประชาชนในวงกว้าง รวมถึงพื้นที่ชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี การป้องกันและรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบนี้ย่อมมีประสิทธิภาพจะพึ่งพาเพียงกลไกทางกฎหมายหรือการปฏิบัติงานของภาครัฐฝ่ายเดียวไม่ได้ แต่จำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมให้ภาคประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังอย่างเข้มแข็ง

จากการศึกษาวิจัยจึงได้นำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ผลจากการศึกษาได้ถูกนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ ที่สะท้อนให้เห็นถึงกลไกการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับกระบวนการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน เพื่อยกระดับการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีอย่างเป็นรูปธรรม ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ประชาชนแจ้งเบาะแส ฝ่ายรัฐสร้างแอปพลิเคชันเผยแพร่ข้อมูลหลายช่องทาง จัดกิจกรรมให้ความรู้ที่เข้าใจง่ายและเป็นมิตรกับประชาชน 2. ด้านการศึกษาดูงาน การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ ปรับปรุงการทำงาน สร้างเครือข่ายชุมชน จัดเวทีแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นกับผู้ใช้บริการเทคโนโลยี 3. ด้านการเข้ามามีบทบาท การร่วมมือกันเรียนรู้ รักษาความปลอดภัย ข้อมูลส่วนบุคคล แจ้งเบาะแส จัดตั้งอาสาสมัคร เผยแพร่ความรู้และสื่อปลอดภัยให้กับทุกคน 4. ด้านการสร้างความร่วมมือ นำทุกวัยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับภัยออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย โดยจัดอบรมและเวิร์กช็อป และ 5. ด้านการเสริมอำนาจประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมออนไลน์ ประสานงาน เสริมสร้างทักษะทางเทคโนโลยี สื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยมี 4 ด้าน แต่องค์ความรู้ที่ได้มี 7 ด้าน เนื่องจากนำผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ยืนยันโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะอีก 10 รูปหรือคน มาอธิบายร่วมด้วย จึงยืนยันองค์ความรู้ของปฏิบัติธรรม 7 ด้านเท่าเดิม ได้แก่ 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม แลกเปลี่ยนข้อมูลและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการวางแผนป้องกันเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ 3. การไม่ตั้งกฎระเบียบตามที่ขัดต่อระเบียบเดิม การยึดกฎหมายและระเบียบเดิมเป็นหลัก เพื่อสร้างความเชื่อถือและความร่วมมือกับประชาชน 4. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้เป็นใหญ่ รับฟังความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ด้านอาชญากรรมออนไลน์เพื่อการทำงานอย่างเป็นทีม 5. เคารพสิทธิมนุษยชน การให้เกียรติและคุ้มครองคนในชุมชนอย่างเท่าเทียม เด็ก และคนชรา อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม 6. การให้ความเคารพสถานที่ การเคารพ

ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ไม่ให้สูญหายไปกับสังคมออนไลน์เพื่อให้กลายเป็นเกราะป้องกัน และ 7. ให้การดูแลเอาใจใส่แก่ผู้มาเยือน อำนวยความสะดวกแก่ทุกคน เพื่อสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจ และจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบ

การปฏิบัติงานภาครัฐ ได้แก่ 1. ด้านการสื่อสารและเชื่อมต่อกับประชาชน การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับ อาชญากรรมออนไลน์ให้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง และร่วมมือกับหน่วยงานและผู้นำชุมชน 2. ด้านการจัดการข้อมูลสำหรับประชาชน การป้องกันข้อมูลของประชาชนให้มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอ และ 3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับประชาชน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ให้ความช่วยเหลืออย่างเอาใจใส่

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดอุทัยธานีควรที่จะต้องจัดตั้งศูนย์ป้องกันและเฝ้าระวังอาชญากรรมออนไลน์ระดับจังหวัด โดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ สำนักงานดิจิทัลจังหวัด ศึกษาธิการ พัฒนาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับรูปแบบการหลอกลวงออนไลน์ในพื้นที่ พัฒนาระบบแจ้งเตือนภัยออนไลน์ผ่าน LINE OA หรือเพจจังหวัด

2. หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดอุทัยธานีควรที่จะต้องกำหนดนโยบายในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ภาครัฐ โดยการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้รู้เท่าทันรูปแบบอาชญากรรมไซเบอร์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจัดทำคู่มือ มาตรฐานการรับแจ้งความและช่วยเหลือผู้เสียหายอย่างรวดเร็ว รวมทั้งจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่เข้าใจง่าย เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้สูงอายุ เยาวชน เกษตรกร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดอุทัยธานีควรที่จะต้องจัดตั้งและประชาสัมพันธ์ศูนย์แจ้งเหตุ อาชญากรรมออนไลน์ระดับจังหวัด ผ่านสายด่วน เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” ควบคู่กับการเผยแพร่ ความรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากภัยออนไลน์อย่างต่อเนื่อง

2. หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดอุทัยธานีควรที่จะต้องจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นและสำรวจข้อมูล จากประชาชนเป็นประจำ เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงมาตรการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ให้เหมาะสม กับบริบทพื้นที่

3. หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดอุทัยธานีควรที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง ภัยไซเบอร์ แจ้งเบาะแส และพัฒนาทักษะรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อปกป้องตนเองและชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรที่จะต้องวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมที่ผสมผสาน การเรียนรู้ร่วมกับทักษะ Digital Literacy เช่น การไตร่ตรองก่อนเชื่อหรือแชร์ข้อมูล (คิด พิจารณา ตรวจสอบ) แล้วประเมินผลว่า การเสริมสร้างสติช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมออนไลน์ได้มาก น้อยเพียงใด

2. ควรที่จะต้องมีการวิจัยพัฒนาและทดสอบรูปแบบการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น แอปพลิเคชันชุมชน หรือระบบแจ้งเตือนภัยออนไลน์ โดยบูรณาการหลักฉันทะ (ความพอใจในการมีส่วนร่วม) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความเอาใจใส่) และวิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรอง) เพื่อศึกษาว่าหลักธรรมสามารถ เสริมแรงจูงใจและความต่อเนื่องในการป้องกันอาชญากรรมออนไลน์ได้อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กองสารนิเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2569). ศูนย์ต่อต้านการฉ้อโกงออนไลน์ (ACSC) เปิดสถิติ 4 เดือนแรกปี69 ยอดคดีโกงเริ่มลดหลังบังคับใช้กฎหมายเข้ม แต่ภัยเทคนิคขั้นสูงยังน่าห่วงเตือน ‘หลอกลวงลงทุน’ แคมป์ความเสียหาย-SME ระวังการเรียกค่าไถ่ข้อมูล. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2569 จาก https://saranitet.police.go.th/commanders-mission/crime-prevention-and-suppression_1_0_052026_62701/.
- จังหวัดอุทัยธานี. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี พ.ศ. 2566–2570. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2569 จาก <https://www.uthaithani.go.th/2025/wp-content/uploads/2025/09/Plan66-70update2568.pdf>.
- ทักษิณ ประชาโมญ และคณะ. (2562). รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 8(1), 96–109.
- ธีระ กุลสวัสดิ์. (2567). “อาชญากรรมไซเบอร์: ศึกษากรณีการหลอกลวงให้ลงทุน” (รายงานผลการวิจัย). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2557). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 27). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุระ ญาณธโร (จันทิก) และคณะ. (2560). รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุรินทร์. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2-05), 205–218.
- พัชรศศิ เรืองมณีญาติ และคณะ. (2566). การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการพัฒนาตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการปริทรรศน์, 6(6), 26–38.
- วิศิษฐ์สร เอกกิตตินันท์ และคณะ. (2563). การพัฒนาการนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาปรับใช้เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกรมทางหลวง. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(4), 53–63.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2568). แผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2568. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2568 จาก <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/plan2568.pdf>.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2569 จาก <https://www.uthaipao.go.th/home/wp-content/uploads/2021/12/local-development-plan-2566-2570.pdf>.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An introductory analysis (3rd ed.). New York: Harper & Row.